

בשיתוף
משרד החינוך צפון, חיפה ודרום, האגף לחינוך ערבי (חומש), מינהל
החינוך הדרוזי, האגף לנוער בסיכון (בסטארט), אגפי חינוך ברשויות
המקומיות, בעלויות, רשתות ופילנתרופיה

דו"ח סיכום תוצאות פעילות יכולות
בבתי הספר תיכוניים מקיפים במגזר היהודי, דרוזי, בדואי בנגב וערבי
(תוכניות חסם וסטארט)

בשנים 2011-2021

(תשע"א-תשפ"א)

פרק א' – היקפים ותוצאות

גרסה 5

תכניות יכולות
בחסות אקדמית של ביה"ס לחינוך – אוניברסיטת תל אביב

כל הנתונים בדו"ח מבוססים על עיבוד נתוני דוחות פעילות יכולות לתוכניות סטארט וחסם, שנבדקו ואושרו
על ידי צוות בית הספר לחינוך - אוניברסיטת תל אביב
נתוני תוכנית סטארט תשע"ד ותשע"ה – הינם נתוני יכולות

שותפים בפעילות יכולות 2011-2021 (תשפ"א-תשע"א)
בכל התקופה או בחלקה

- צ'יק פוינט טכנולוגיות • קרן רש"י • אלטשולר שחם • בנק לאומי • הבורסה הישראלית
- ליהלומים • קרן ביחד • קרן בן ואסתר רוזנבלום • עורק הומניטי • שותפים אנונימיים
- רשתות: עמל, עתיד, אורט, דרכא, אמ"ת
- Arkin Foundation • COSF Foundation • D.M. • Glencore Foundation • Goldberg Charitable Trust • JFNA • The Gilbert Foundation • U.S. Embassy in Israel • U.S. State Department–M.E.P.I • The Bernard and Sandra Otterman Foundation

הקדמה

יכולות נוסדה ב-2011 (לפני כן מ-2001 פעלה כתוכנית תפנית בקרן רש"י), כעמותת בת של קרן רש"י וב-2019 הפכה לעמותה עצמאית בראשות **מר גיל שויד**.
 במסגרת הפעילות בתיכוניים בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א) פעלו שתי תוכניות עיקריות:
 1. תוכנית יכולות-סטארט – לבגרות ולמניעת נשירה
 2. תוכנית יכולות מקצועות חסם לבגרות ולבגרות איכותית
 שתי התוכניות פעלו בבתי ספר תיכוניים מקיפים בפריפריה בכל המגזרים: יהודי, דרוזי, בדואי בדרום וערבי. נתוני תוכניות אלה מוצגים בדו"ח הנוכחי.

1. תכנית יכולות לבגרות ולמניעת נשירה – סטארט

בפריפריה הגאו חברתית במגזר היהודי, הדרוזי והבדואי בנגב, התוכנית מקבלת מידי שנה מכל בית ספר תלמידי כיתה ט', בעלי ההישגים הנמוכים ביותר בשכבה (קריטריון קבלה יחיד), המצויים בסיכון, שמרביתם בעלי לפחות 7 ציונים שליליים מתוקננים, ומצויים בנשירה סמויה. בתהליך תלת שנתי (מסיום ט', ועד יב'), מובנה ובלתי שגרתי עפ"י שיטת הלמידה המואצת של יכולות¹, תלמידים אלה רוכשים מיומנויות למידה, התנהגות, תחושת השתייכות, אמונה ביכולת, רוכשים תעודת בגרות, ונשירתם הצפויה נמנעת.
 התכנית מופעלת על ידי רכזים ומורים מבתי"ס המשתתפים ובהנהגת מנהלי בתי"ס, בשיתוף אגפי החינוך, הפיקוח במשרד החינוך, תוכנית החומש, האגף לנוער בסיכון, ורשתות. במסגרת התכנית התלמידים לומדים בשעות הפעילות של ביה"ס, אחה"צ, בשעות הערב ובחלק מחופשות ביה"ס, בכיתות ייעודיות בהם מופעלים עקרונות הלמידה המואצת של עמותת יכולות, כשינוי מבני צומח ומסלול עיוני מואץ.
 הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.

2. תכנית יכולות מקצועות חסם לבגרות ולבגרות איכותית

בפריפריה הגאו חברתית במגזר היהודי, הדרוזי, הבדואי והערבי, התכנית מקבלת תלמידי יא'-יב' שנכשלו ו/או שעפ"י חוות הדעת של ביה"ס יכשלו באחד או שני מקצועות בגרות, המהווים עבורם חסם לרכישת תעודת בגרות. בתהליך מובנה ובלתי שגרתי, סימסטרילי (חסם) או דו סימסטרילי (חסם לתעודה איכותית), בו מיושמת שיטת הלמידה המואצת של יכולות, תלמידים אלו מצליחים בבחינת הבגרות במקצועות החסם/ חסם איכותי ובכך גם רוכשים זכאות לתעודת בגרות/תעודה איכותית.
 במסגרת התכנית התלמידים לומדים בשעות אחה"צ הערב ובחלק מחופשות ביה"ס, בקבוצות למידה ייעודיות בהם מופעלים עקרונות הלמידה המואצת של יכולות. התכנית מופעלת על ידי מנהלי בתי ספר, רכזים ומורים מבתי"ס המשתתפים, הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.
מקצועות הלימוד בחסם – מקצועות החובה לבגרות: מתמטיקה, אנגלית, היסטוריה, אזרחות, תנ"ך, עברית, לשון, ערבית. **בחסם לתעודה איכותית:** מתמטיקה ל-4 או 5 יח"ל, אנגלית ל-4 או 5 יח"ל.
 הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.

- התוכניות הופעלו בשיתוף הנהלת מחוז צפון, חיפה והדרום, האגף לחינוך ערבי (חומש), מינהל החינוך הדרוזי, האגף לנוער בסיכון (בתוכנית סטארט²), אגפי החינוך בישובים, בעלויות, רשתות ופילנטרופיה.
- התוכניות הופעלו בהנהגת מנהלי בתי הספר, על ידי צוותי מורים ורכזים מבתי הספר המשתתפים.
- הכשרה והנחיה על ידי הצוות הפדגוגי של יכולות עפ"י שיטת צמצום הפערים המואץ של יכולות.

¹ כל הזכויות לשיטת צמצום הפערים המואץ. שמורות לנסיים (מקס) כהן – סוציולוג חינוכי, מפתח השיטה (1994).
² האגף לנוער בסיכון היה שותף במשאבים התוספתיים בתוכנית סטארט, במסגרת מיום אסכולה בשנים 2013 ועד 2019. לאורך השנים במרבית בתי הספר בתוכנית סטארט, האגף היה שותף באמצעות שעות תקן אתג"ר.

הגדרות והבהרות

תוכנית סטארט – תלמידים – תלמידים משותפים ללא ספירה כפולה

תוכנית סטארט - מתחילים – תלמידים שהחלו לימודיהם בתוכנית בתחילת כיתה י' ו/או הצטרפו לתוכנית במהלך שנה"ל י' ו/או בכיתה יא'.

תוכנית סטארט - מסיימים – תלמידים שסיימו לימודיהם במסגרת התוכנית בכיתה יב'.

תוכנית סטארט - מסיימים בבית הספר בו התוכנית – תלמידים שסיימו לימודיהם ביב' במסגרת התוכנית ותלמידים נוספים שעברו מתוכנית סטארט לכיתה אחרת בבית הספר, וסיימו יב' שלא במסגרת התוכנית.

תוכנית חסם - תלמידים – תלמידי תוכנית חסם ותלמידי תוכנית חסם לבגרות איכותית.

תוכנית חסם – מתחילים – תלמידים שהחלו לימודיהם בתוכנית.

תוכנית חסם - מסיימים – תלמידים שסיימו לימודיהם במסגרת התוכנית.

תוכנית סטארט - בוגרים – בתוכנית סטארט מסיימי יב'. בתוכנית חסם, סיימו לימודיהם בתוכנית.

זכאים לבגרות - תלמידים שעמדו בכל הדרישות והתנאים המוגדרים על ידי משרד החינוך כמזכים בתעודת בגרות ממשותפת תוכנית יכולות-סטארט שסיימו יב' במסגרת התוכנית, ושדווח עליהם כזכאים לתעודת בגרות, על ידי הנהלת בית הספר בו התלמיד למד והשתתף בתוכנית.

נתוני בתי הספר המשותפים - כל הנתונים בדו"ח המתייחסים לזכאות לבגרות ונשירה התקבלו מהנהלות בתי הספר המשותפים, כחלק הכרחי ושוטף מהתוכנית ומיפוי התוכנית, מוצגים באופן מוצפן, והעיבודים בדו"ח מבוססים עליהם.

המדרג החברתי – כלכלי – המונח מדרג הטיפוח (עודכן ע"י המדען הראשי לשעבר של משרד החינוך, פרופ' שטראוס), על מנת לתאר את המצב החברתי כלכלי של ביה"ס והיישוב ומהווה מדד חברתי-כלכלי של משרד החינוך בסולם 1 עד 10. ככל שהציון גבוה, כך הרקע חלש יותר ולהיפך.

מדרג – כשמופיעה בדו"ח המילה מדרג, הכוונה למדרג חברתי כלכלי.

שנת פעילות – בדו"ח הנוכחי שנות הלימוד העבריות מוצגות גם כאזרחיות באופן הבא:

שנ"ל	שנה אזרחית
תשפ"א	2021
תשפ"ב	2022
תשפ"ג	2023
וכן הלאה...	וכן הלאה...

שקלול ציוני התלמידים טרם ההצטרפות לתוכנית סטארט

הפער הלימודי בין תוכנית הלימודים בהקבצה הנמוכה (ג' לדוגמא) להקבצה הגבוהה (א' לדוגמא) בה בדרך כלל נלמדת תוכנית הסטנדרט ולעתים אף יותר מכך, הינו גדול ובכיתה ט' הפער יכול להיות בן מס' שנות לימוד והציונים לתלמידים בהקבצות הנבדלות הינם ציוני נורמה ביחס לתוכנית הנלמדת בכל אחת מההקבצות. לכן, ציוני ההקבצה הנמוכה אינם משקפים את רמת הלימודים הנדרשת והסטנדרט. לדוגמא ציון 70 בתעודת ההערכה של תלמיד הקבצה ג' בכיתה ט', נמוך ביחס לסטנדרט וביחס לתלמיד הקבצה א' באותו ביי"ס בעל ציון זהה – 70 בהקבצה א'. יתר על כן ציון זהה זה שלא לוקח בחשבון את ההשתייכות להקבצה לימודית שונה ומרובדת, מסתיר את הפער הלימודי הגדול. לתוכנית יכולות-סטארט מתקבלים בעלי ההישגים הנמוכים ביותר בשכבה ט'. לשם קבלת אומדן הישגי התלמידים בכיתה ט' הלווקח בחשבון את רמת הלימוד ותוכניות הלימוד השונות בהקבצות השונות, ולשם איתור בעלי ההישגים הנמוכים ביותר המהווים את אוכלוסיית היעד של התוכנית מתבצע תקנון ציוני התלמידים המאפשר השוואה אחידה של ציוני תלמידים מהקבצות/רמות לימוד שונות ומרובדות. התקנון התבצע על פי פקטור ובהתאם לתקנון הציונים, כפי שנקבע על ידי אוניברסיטת בן גוריון (2008).

מקורות:

יכולות, (2019), **זכאים לבגרות בישראל ובמגזרים בישראל 2009-2018**, <https://did.li/jVYw5>

יכולות, **דו"חות חסם**, אתר האינטרנט של יכולות, החל מדו"ח 2011, (נבדקו ואושרו ע"י אוניברסיטת ת"א) <https://did.li/A7qaa>

יכולות, **דו"חות סטארט**, אתר האינטרנט של יכולות, החל מדו"ח 2011 (נבדקו ואושרו ע"י אוניברסיטת ת"א) <https://did.li/9slrl>

יכולות, **דו"חות סטארט**, 2019, 2020, 2021, נבדקו ואושרו ע"י אוניברסיטת ת"א, ויועלו לאתר יכולות בימים הקרובים

יכולות, **דו"חות חסם**, 2020, 2021, נבדקו ואושרו ע"י אוניברסיטת ת"א, ויועלו לאתר יכולות בימים הקרובים

כנסת ישראל, (2014), **הודעות הכנסת**. <http://main.knesset.gov.il/News/PressReleases/Pages/press150714-56.aspx>

הערה - נתוני יכולות סטארט בשנים 2014 ו-2015, הינם נתוני יכולות.

סיכום הנתונים בדו"ח

בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

תוכניות יכולות סטארט וחסם פעלו בבתי ספר תיכוניים במגזר היהודי, דרוזי, בדואי בדרום וערבי. להלן סיכום הנתונים לשנים אלה:

סה"כ תלמידים/ות³ - 19,762

סה"כ בוגרים/ות - 18,144

סה"כ זכאים לבגרות - 13,446

סה"כ זכאים במגזר היהודי - 4,113

סה"כ זכאים במגזר הבדואי בנגב - 5,716

סה"כ זכאים במגזר הדרוזי - 3,139

סה"כ זכאים במגזר הערבי - 478

• תוכנית סטארט:

תוכניות יכולות סטארט פעלה במגזר היהודי, דרוזי ובדואי בדרום.

המדרג החברתי-כלכלי הממוצע של בתי הספר - 7.5

ציוני התלמידים בכיתה ט' טרם התוכנית: בממוצע לכל תלמיד/ה - 7.5 ציונים שליליים. ציון ממוצע 45.8 החלו לימודיהם בתוכנית - 5,689 תלמידים/ות.

סיימו יב' בתוכנית - 92.4% - 5,244 תל'י

סה"כ זכאים לבגרות - 3,766 תל'י - 71.8% ממסיימי יב' (66.2% מהמתחילים)

סה"כ זכאים במגזר היהודי - 1,932 תל'י - 69.2% ממסיימי יב' בתוכנית, (62.1% מהמתחילים).

סה"כ זכאים במגזר הבדואי בנגב - 1,134 תל'י - 67.6% ממסיימי יב' בתוכנית, (64.1% מהמתחילים).

סה"כ זכאים במגזר הדרוזי - 700 תל'י - 90.6% ממסיימי יב' בתוכנית, (86.5% מהמתחילים).

• תוכנית חסם לבגרות (כולל איכותי):

תוכניות יכולות חסם לבגרות פעלה במגזר היהודי, דרוזי, בדואי בדרום וערבי:

המדרג החברתי-כלכלי הממוצע של בתי הספר - 8.1

תלמידים משתתפים/מתחילים - 12,973 תלמידים/ות,

סה"כ הצליחו בבגרות במקצוע החסם - 11,863 - 91.4% מהמתחילים

מגזר יהודי- הצליחו בבגרות במקצוע החסם - 91.4% מהמתחילים (2,940 מתוך 3,218)

מגזר בדואי בנגב- הצליחו בבגרות במקצוע החסם - 91.6% מהמתחילים (5,198 מתוך 5,672)

מגזר דרוזי- הצליחו בבגרות במקצוע החסם - 90.8% מהמתחילים (3,064 מתוך 3,375),

מגזר ערבי- הצליחו בבגרות במקצוע החסם - 93.4% מהמתחילים (661 מתוך 708),

סה"כ זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בחסם - 9,680 תל'י - 74.8% מהמתחילים

מגזר יהודי- זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בחסם - 67.8% מהמתחילים (2,181 מתוך 3,218).

מגזר בדואי דרום- זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בחסם - 80.8% מהמתחילים (4,582 מתוך 5,672).

מגזר דרוזי- זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בחסם - 72.3% מהמתחילים (2,439 מתוך 3,375).

מגזר ערבי- זכו בתעודת בגרות בעקבות ההצלחה בחסם - 67.5% מהמתחילים (478 מתוך 708).

הבהרה לגבי תוכנית יכולות לבגרות מקצוע חסם

הנתונים בדו"ח, מראים גם את שיעור הזכאים לתעודת בגרות בקרב התלמידים שהשתתפו בתוכנית ועמדו בהצלחה בבחינת בגרות במקצוע אחד עד שניים שנלמדו במסגרתה. מקצועות אלה/ היווה/ עבורם טרם ההשתתפות בתוכנית, וע"פ הערכת בית ספרם, "חסם" לרכישת תעודת בגרות, שכן נכשלו בו/בהם טרם התכנית בבחינת/ות הבגרות, או שעפ"י חוות הדעת של ביה"ס יכשלו בו/בהם.

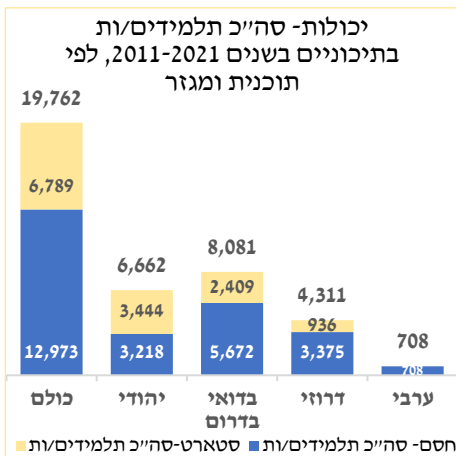
פעילות תוכנית יכולות לבגרות - מקצוע חסם והצלחת התלמיד בבחינת/ות הבגרות במקצועות החסם באם הושגה/ו, מתווספת ומשלימה פעילות רב שנתית שהתבצעה עם תלמידי התכנית ע"י בתי"ס המשתתפים (לפני הפעלת התכנית או לאחר שהסתיימה ולעתים גם במסגרת תכניות אחרות), והובילה את התלמידים להצלחה בשאר מקצועות הבגרות.

³ ללא ספירה כפולה של תלמידים. סטארט הינה תוכנית צומחת ותלמיד/ה שהחל בטי' ממשיך ליי' ואח"כ ליא' ועד יב'. בספירה המוצגת תלמיד/ה נספר/ה פעם אחת הגם שהשתתף/ה בתוכנית במשך מעל 3 שנים. בתוכנית חסם - ללא ספירה כפולה של תלמידים/ות שהשתתפו ביותר מתוכנית אחת.

פרק א. היקפים, זכאים לבגרות ומדרג חברתי כלכלי של בתי הספר

1. סה"כ תלמידים/ות⁴ בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):
(ללא ספירה כפולה).

סה"כ, 19,762 תלמידים/ות השתתפו. מתוכם: 12,973 בתוכנית חסם ו- 6,789 בתוכנית סטארט.

מגזר יהודי: סה"כ 6,662 תלמידים/ות השתתפו. מתוכם: 3,218 בתוכנית חסם ו- 3,444 בתוכנית סטארט.

מגזר בדואי בדרום: סה"כ 8,081 תלמידים/ות השתתפו. מתוכם: 5,672 בתוכנית חסם ו- 2,409 בסטארט.

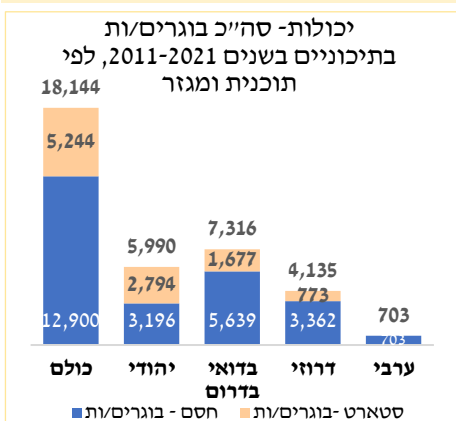
מגזר דרוזי: סה"כ 4,311 תלמידים/ות השתתפו. מתוכם: 3,375 בתוכנית חסם ו- 936 בתוכנית סטארט.

מגזר ערבי: סה"כ 708 תלמידים/ות השתתפו בתוכניות יכולות חסם.

2. ממוצע המדרג החברתי – כלכלי⁵ של התיכוניים בפעילות יכולות בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א),

תוכנית/מגזר	כולם	יהודי	בדואי בדרום	דרוזי	ערבי
סטארט	7.5	6.6	8.6	7.9	-
חסם	8.1	6.7	8.7	7.7	7.9

3. סה"כ בוגרים בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

סה"כ, 18,144 בוגרים/ות. מתוכם: 12,900 בתוכנית חסם ו- 5,244 בתוכנית סטארט.

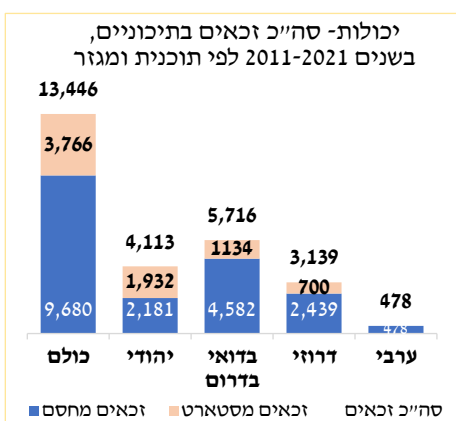
מגזר יהודי: סה"כ 5,990 בוגרים/ות. מתוכם: 3,196 בחסם ו- 2,794 בתוכנית סטארט.

מגזר בדואי בדרום: סה"כ 7,316 בוגרים/ות. מתוכם: 5,639 בתוכנית חסם ו- 1,677 בתוכנית סטארט.

מגזר דרוזי: סה"כ 4,135 בוגרים/ות. מתוכם: 3,362 בתוכנית חסם ו- 773 בתוכנית סטארט.

מגזר ערבי: סה"כ 703 בוגרים/ות בתוכניות יכולות חסם לבגרות.

4. סה"כ זכאים לבגרות בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

סה"כ, 13,446 זכאים/יות לבגרות. מתוכם: 9,680 מתוכנית חסם ו- 3,766 מתוכנית סטארט.

מגזר יהודי: סה"כ 4,113 זכאים/יות לבגרות, מתוכם: 2,181 מתוכנית חסם ו- 1,932 מתוכנית סטארט.

מגזר בדואי בנגב: סה"כ 5,716 זכאים/יות לבגרות, מתוכם: 4,582 מתוכנית חסם ו- 1,134 מתוכנית סטארט.

מגזר דרוזי: סה"כ 3,139 זכאים/יות לבגרות, מתוכם: 2,439 מתוכנית חסם ו- 700 מתוכנית סטארט.

מגזר ערבי: סה"כ 478 זכאים/יות לבגרות מתוכנית חסם.

⁴ ללא ספירה כפולה של תלמידים. סטארט הינה תוכנית צומחת ותלמיד/ה שהחל בטי' ממשיך ללי' ואח"כ לרא"י ועד יב"ו. בספירה המוצגת תלמיד/ה נספרה פעם אחת הגם שהשתתף בתוכנית במשך מעל 3 שנים. בתוכנית חסם - ללא ספירה כפולה של תלמידים/ות שהשתתפו ביותר מתוכנית אחת.
⁵ ראה הסבר בהגדרות

פרק ב. תוכנית יכולות סטארט - לבגרות ולמניעת ישירה בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

תכנית יכולות לבגרות ולמניעת נשירה – סטארט

בפריפריה הגאו חברתית במגזר היהודי, הדרוזי והבדואי בנגב, התוכנית מקבלת מידי שנה מכל בית ספר את תלמידי כיתה ט', בעלי ההישגים הנמוכים ביותר בשכבה (קריטריון קבלה יחיד), המצויים בסיכון, שמרביתם בעלי לפחות 7 ציונים שליליים מתוקננים, ומצויים בנשירה סמויה. בתהליך תלת שנתי (מסיום ט', ועד יב'), מובנה ובלתי שגרתי עפ"י שיטת הלמידה המואצת של יכולות, תלמידים אלה רוכשים מיומנויות למידה, התנהגות, תחושת השתייכות, אמונה ביכולת, רוכשים תעודת בגרות, ונשירתם הצפויה נמנעת. במסגרת התכנית התלמידים לומדים בשעות פעילות ביה"ס, אחה"צ, בשעות הערב ובחלק מחופשות ביה"ס, בכיתות ייעודיות בהם מופעלים עקרונות הלמידה המואצת של יכולות, כשינוי מבני צומח ומסלול עיוני מואץ. התכנית מופעלת על ידי מנהלי בתי ספר, רכזים ומורים מבתי"ס המשתתפים, הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.

1. תוכנית סטארט – טרם ההצטרפות לתוכנית, ציוני התלמידים בתעודת ההערכה בכיתה ט':

ציונים בכיתה ט' – טרם ההצטרפות/מגזר	כולם	יהודי	בדואי דרום	דרוזי
ממוצע ציונים שליליים לתלמיד (מתוקנן)	7.5	7.2	8.1	7.4
ממוצע ציונים (מתוקנן)	45.8	45.7	46.4	44.5

2. תוכנית סטארט, סיום התוכנית- סיום יב', זכאים לבגרות בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

- סה"כ** 71.8% ממסיימי יב' בתוכנית, זכו בתעודת בגרות (66.2% מהמתחילים).
- מגזר יהודי**: 69.2% ממסיימי יב' בתוכנית, זכו בתעודת בגרות (62.1% מהמתחילים).
- מגזר בדואי דרום**: 67.6% ממסיימי יב' בתוכנית, זכו בתעודת בגרות (64.1% מהמתחילים).
- מגזר דרוזי**: 90.6% ממסיימי יב' בתוכנית, זכו בתעודת בגרות (86.5% מהמתחילים).

3. תוכנית סטארט, התמדה ונשירה בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

- סה"כ** 92.2% מכלל המתחילים, סיימו יב' בתוכנית (92.7% סיימו יב' בביה"ס בו התוכנית).
- מגזר יהודי**: 89.8% מהמתחילים, סיימו יב' בתוכנית (90.6% סיימו יב' בביה"ס בו התוכנית).
- מגזר בדואי דרום**: 94.7% מהמתחילים, סיימו יב' בתוכנית (94.8% סיימו יב' בביה"ס בו התוכנית).
- מגזר דרוזי**: 95.6% מהמתחילים, סיימו יב' בתוכנית (95.7% סיימו יב' בביה"ס בו התוכנית).

סטארט, התמדה ונשירה וזכאות לבגרות בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א)

מגזר	כולם	יהודי	בדואי דרום	דרוזי
החלו	5,689	3,110	1,770	809
נשירה והתמדה	5,244	2,794	1,677	773
	92.2%	89.8%	94.7%	95.6%
סיימו יב' בביה"ס בו התוכנית	5,271	2,819	1,678	774
	92.7%	90.6%	94.8%	95.7%
זכאים לבגרות	3,766	1,932	1,134	700
	66.2%	62.1%	64.1%	86.5%
	71.8%	69.2%	67.6%	90.6%

פרק ג. תוכנית יכולות לבגרות מקצוע חסם בשנים 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א):

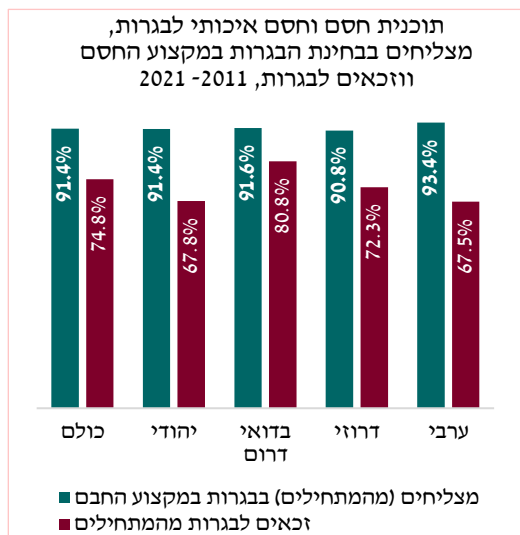
תוכנית יכולות מקצועות חסם לבגרות ולבגרות איכותית

בפריפריה הגאו חברתית במגזר היהודי, הדרוזי, הבדואי והערבי, התכנית מקבלת תלמידי יא-יב' שנכשלו ו/ או שעפ"י חוות הדעת של ביה"ס יכשלו באחד או שני מקצועות בגרות, המהווה/ים עבורם חסם לרכישת תעודת בגרות. בתהליך מובנה ובלתי שגרתי, סימסטריאלי (חסם) או דו סימסטריאלי (חסם לתעודה איכותית), בו מיושמת שיטת הלמידה המואצת של יכולות, תלמידים אלו מצליחים בבחינת הבגרות במקצועות החסם/ חסם איכותי ובכך גם רוכשים זכאות לתעודת בגרות/תעודה איכותית.

במסגרת התכנית התלמידים לומדים בשעות אחה"צ הערב ובחלק מחופשות ביה"ס, בקבוצות למידה ייעודיות בהם מופעלים עקרונות הלמידה המואצת של יכולות. התכנית מופעלת על ידי מנהלי בתי ספר, רכזים ומורים מבתי"ס המשתתפים, הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.

מקצועות הלימוד בחסם – מקצועות החובה לבגרות: מתמטיקה, אנגלית, היסטוריה, אזרחות, תנ"ך, עברית, לשון, ערבית. בחסם לתעודה איכותית: מתמטיקה ל-4 או 5 יח"ל, אנגלית ל-4 או 5 יח"ל. הכשרה ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות.

4. תוכנית חסם וחסם איכותי לבגרות, מצליחים בבחינת/ות הבגרות במקצועות החסם בשנים 2011-2021 :

● **91.4%** מהמתחילים (11,863 מתוך 12,973), הצליחו בבחינת הבגרות במקצוע החסם (כולל איכותי).

● **74.6%** מהמתחילים (9,680 מתוך 12,973), אכן זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בבגרות במקצוע החסם

● **מגזר יהודי: 91.4%** מהמתחילים (2,940 מתוך 3,218) עמדו בהצלחה בבחינת הבגרות במקצוע החסם.

● **67.8%** מהמתחילים (2,181 מתוך 3,218), אכן זכו בתעודת בגרות בעקבות ההצלחה בבגרות במקצוע החסם

● **מגזר בדואי דרום: 91.6%** מהמתחילים (5,198 מתוך 5,672), הצליחו בבחינת הבגרות במקצוע החסם (כולל איכותי).

● **80.8%** מהמתחילים (4,582 מתוך 5,672), אכן זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בבגרות במקצוע החסם

● **מגזר דרוזי: 90.8%** מהמתחילים (3,064 מתוך 3,375), עמדו בהצלחה בבחינת הבגרות במקצוע החסם (כולל איכותי).

● **72.3%** מהמתחילים (2,439 מתוך 3,375), אכן זכו בתעודת בגרות (כולל איכותית) בעקבות ההצלחה בבגרות במקצוע החסם

● **מגזר ערבי: 93.4%** מהמתחילים (661 מתוך 708), עמדו בהצלחה בבחינת הבגרות במקצוע החסם.

● **67.5%** מהמתחילים (478 מתוך 708), אכן זכו בתעודת בגרות בעקבות ההצלחה בבגרות במקצוע החסם

תוכנית חסם וחסם איכותי לבגרות, מצליחים בבחינת הבגרות במקצוע החסם וזכאים לבגרות, 2011-2021 (תשע"א-תשפ"א)

מגזר	כולם	יהודי	בדואי דרום	דרוזי	ערבי
התחילו	12,973	3,218	5,672	3,375	708
הצליחו בבגרות	11,863	2,940	5,198	3,064	661
זכאים לתעודת בגרות	9,680	2,181	4,582	2,439	478

הבהרה לגבי תוכנית יכולות לבגרות מקצוע חסם

הנתונים בדו"ח, מראים גם את שיעור הזכאים לתעודת בגרות בקרב התלמידים שהשתתפו בתכנית ועמדו בהצלחה בבחינת בגרות במקצוע אחד עד שניים שנלמדו במסגרתה. מקצועות אלה היווהו עבורם טרם ההשתתפות בתכנית, וע"פ הערכת בית ספרם, "חסם" לרכישת תעודת בגרות, שכן נכשלו בו/בהם טרם התכנית בבחינת/ות הבגרות, או שעפ"י חוות הדעת של ביה"ס יכשלו בו/בהם.

פעילות תכנית יכולות לבגרות – מקצוע חסם והצלחת התלמיד בבחינת/ות הבגרות במקצועות החסם באם הושגה/ו, מתווספת ומשלימה פעילות רב שנתית שהתבצעה עם תלמידי התכנית ע"י בתי"ס המשתתפים (לפני הפעלת התכנית או לאחר שהסתיימה ולעתים גם במסגרת תכניות אחרות), והובילה את התלמידים להצלחה בשאר מקצועות הבגרות.

שיעורי ההצלחה של התכנית, כמוצג בדו"ח, הושגו ע"י מנהלי בתי הספר וצוותי המורים/ות מבתי הספר המשתתפים (שהוכשרו לפעילות התכנית ולווי פדגוגי ע"י צוות המנחים של יכולות).

פרק ד. דוגמאות לבתי ספר בפעילות יכולות שהגיעו למעל 90% זכאות בית ספרית לבגרות

- **תיכון בית ג'ן**, מגזר דרוזי, מדרג שטראוס 7.7
ב-2013, 100% זכאים לבגרות, 35.8% מהם מבוגרי יכולות (18.2% מחסם, 17.6% מסטארט).
- **תיכון המר בת ים**, מגזר יהודי, מדרג שטראוס 6.8
ב-2017, 100% זכאים לבגרות, 34.8% מהם מבוגרי יכולות סטארט.
- **תיכון פקיעין**, מגזר דרוזי, מדרג שטראוס 7.7
ב-2019, 97.5% זכאים לבגרות, 46.9% מהם מבוגרי יכולות (22.8% מחסם, 24.1% מסטארט).
- **תיכון טוביהו באר שבע**, מגזר יהודי, מדרג שטראוס 9
ב-2021, 91.5% זכאים לבגרות, 25.4% מהם מבוגרי יכולות סטארט.
- **מקיף ג' באר שבע**, מגזר יהודי, מדרג שטראוס 9
ב-2021, 93.5% זכאים לבגרות, 37.7% מהם מבוגרי יכולות (13.6% מחסם, 24.0% מסטארט).
- **מקיף אלנור**, חורה, מגזר בדואי דרום, מדרג שטראוס 8.4
ב-2021, 89.8% זכאים לבגרות, 33.3% מהם מבוגרי יכולות (11.9% מחסם, 21.5% מסטארט).

